

POSTANOWIENIE

Dnia 8 marca 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Małgorzata Gersdorf

SSN Halina Kiriło (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa W. Ż.
przeciwko Fabryce Samochodów Osobowych Spółce Akcyjnej w Warszawie
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 8 marca 2011 r.,
zażalenia powoda na postanowienie Sądu Okręgowego
z dnia 27 września 2010 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie i zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy postanowieniem z dnia 27 września 2010 r. odrzucił skargę W. Ż. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku tego Sądu z dnia 16 maja 2005 r.

W uzasadnieniu postanowienia przytoczono treść art. 424¹ § 3 k.p.c., zgodnie z którym od orzeczeń sądu drugiej instancji, od których wniesiono skargę kasacyjną

oraz od orzeczeń Sądu Najwyższego nie przysługuje skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem. W takich wypadkach orzeczenie Sądu Najwyższego traktuje się jak wydane w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi. Brzmienie cytowanego przepisu wskazuje zatem, że niezależnie od orzeczenia Sądu Najwyższego zapadłego w sprawie, w której wniesiono skargę kasacyjną, skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem nie przysługuje i to nie tylko wtedy, gdy Sąd ten orzekał po rozpoznaniu skargi kasacyjnej, ale także wtedy, gdy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z taką zaś sytuacją mamy do czynienia w niniejszym przypadku. Od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy z dnia 16 maja 2005 r., wniesiono bowiem skargę kasacyjną, a Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 13 lutego 2006 r. odmówił przyjęcia jej do rozpoznania. W konsekwencji tegoż niedopuszczalna jest skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem orzeczenia Sądu drugiej instancji.

Na powyższe postanowienie powód wniósł zażalenie, zarzucając naruszenie art. 424⁸ §1 k.p.c. poprzez jego zastosowanie i odrzucenie skargi z przyczyn podanych w uzasadnieniu, podczas gdy właściwym do wydania takiego orzeczenia w zaistniałej sytuacji jest Sąd Najwyższy, a nadto naruszenie art. 328 § 2 w związku z art. 361 k.p.c. poprzez niewyjaśnienie podstawy prawnej postanowienia i nieprzytoczenie przepisów, na mocy których Sąd drugiej instancji odrzucił przedmiotową skargę. Żalący domagał się uchylecia zaskarżonego postanowienia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu oraz zasądzenia kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

W motywach zażalenie skazano, że poza sytuacjami wymienionymi w art. 424¹ § 3 k.p.c. sąd drugiej instancji nie jest uprawniony do odrzucenia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Żadna zaś z sytuacji opisanych hipotezą normy tego przepisu nie zaistniała w rozpoznawanej sprawie. Sąd Okręgowy odrzucając skargę powoda nie powołała przy tym przepisu stanowiącego podstawę prawną takiego rozstrzygnięcia, natomiast przytoczył treść art. 424¹ § 3 k.p.c., nieobowiązującego w dacie wydania zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia została wprowadzona do Kodeksu postępowania cywilnego ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98). Uzasadnienia dla ustanowienia tej instytucji należy poszukiwać na gruncie unormowań art. 77 ust.1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art.417-417² i art. 421 k.c. W art. 417¹ § 2 k.c. przyjęto bowiem, że jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia, można żądać jej naprawienia po stwierdzenie we właściwym postępowaniu jego niezgodności z prawem. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest jednym z takich „właściwych postępowań”, o jakim stanowi art.417¹ § 2 k.c. Jest to specjalny środek prawny, umiejscowiony w Kodeksie postępowania cywilnego wśród nadzwyczajnych środków zaskarżenia. Skarga kwalifikowana jest jako samodzielny, autonomiczny sposób badania legalności działalności jurysdykcyjnej sądów powszechnych, służący osobie zamierzającej dochodzić od państwa wynagrodzenia szkody wyrządzonej działaniami władzy publicznej, o której mowa w art.77 ust.1 Konstytucji.

Zgodnie z art. 424¹ § 1 k.p.c. skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje – co do zasady – od prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, gdy na skutek jego wydania stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie była i nie jest możliwa. W wyjątkowych wypadkach, gdy niezgodność z prawem wynika z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela, można także żądać stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego wyroku sądu pierwszej lub drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, jeżeli strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych, chyba że jest możliwa zmiana lub uchylenie wyroku w drodze innych przysługujących stronie środków prawnych.

Poza wynikającym z art. 87¹ § 1 k.p.c. wymaganiami odnośnie do przymusu adwokacko-radcowskiego w postępowaniu przed Sądem Najwyższym,

koniecznością uiszczenia opłaty określonej przepisami ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398), zachowaniem terminu do wniesienia tegoż środka zaskarżenia z art. 424⁶ § 1 k.p.c. oraz zamieszczeniem konstrukcyjnych elementów z art. 424⁵ § 1 k.p.c., których pominięcie jest brakiem istotnym, nienaprawialnym, implikującym odrzucenie skargi a limine (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2006 r., I BU 11/06, OSNP 2007, nr 21 – 22, poz. 319; z dnia 26 stycznia 2007 r., I CNP 79/06, LEX nr 567327; z dnia 19 kwietnia 2007 r., I BP 18/07, LEX nr 489024; z dnia 21 czerwca 2007 r., I BP 9/07, LEX nr 567315; z dnia 8 stycznia 2008 r., I BP 48/07, LEX nr 442671 i z dnia 5 sierpnia 2010 r., IV CNP 44/10, LEX nr 603892), skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia powinna też w myśl art. 424⁵ § 2 k.p.c. czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego i zawierać odpowiednią liczbę odpisów, a w razie niezachowania tychże warunków formalnych przewodniczący w sądzie, który wydał zaskarżony wyrok, wzywa o poprawienie lub uzupełnienie skargi stosownie do art. 424⁶ § 2 k.p.c.

O ile w świetle art. 424⁸ k.p.c. kontrola skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przez Sąd Najwyższy obejmuje wszystkie przypadki dopuszczalności tego środka zaskarżenia, o tyle kompetencje sądu drugiej instancji są w tym zakresie ograniczone. Aktualne jest stanowisko, jakie zajął Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 17 czerwca 2005 r., III CZ 49/05 (OSNC 2005, nr 10, poz. 180) oraz z dnia 20 czerwca 2006 r., II BZP 1/06 (OSNP 2007, nr 11-12, poz. 161), zgodnie z którym sąd drugiej instancji może na podstawie art. 424⁶ § 3 k.p.c. odrzucić skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia tylko w sytuacjach opisanych hipotezą zawartej w tym przepisie normy prawnej, zaś w razie zaistnienia innych przesłanek niedopuszczalności skargi właściwym do jej odrzucenia jest Sąd Najwyższy stosownie do art. 424⁸ § 1 k.p.c. Prawdą jest, że przepis art. 424⁶ § 3 k.p.c. został w istotny sposób zmieniony. W swoim pierwotnym brzmieniu przewidywał bowiem odrzucenie przez sąd drugiej instancji skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jedynie w przypadku nieuzupełnienia przez stronę w terminie braków tegoż środka zaskarżenia. Na podstawie art. 126 pkt 22 ustawy z

dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398) nadano - począwszy od dnia 2 marca 2006 r. - nową redakcję cytowanemu przepisowi, rozszerzając zakres kognicji sądu drugiej instancji odnośnie do odrzucenia skargi także na przypadki jej nieopłacenia, zaś art. 1 pkt 14 ustawy z dnia 9 maja 2007 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 121, poz. 831) dokonano, z mocą obowiązującą od dnia 7 października 2007 r., kolejnej nowelizacji przepisu poprzez objęcie omawianym uprawnieniem sądu sytuacji, gdy skarga została wniesiona z naruszeniem wymaganiami art. 87¹ § 1 k.p.c. Tak ukształtowany katalog przesłanek odrzucenia skargi przez sąd drugiej instancji jest wyczerpujący.

W niniejszym przypadku Sąd Okręgowy w uzasadnieniu orzeczenia o odrzuceniu przedmiotowej skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku nie tylko nie wskazał podstawy takiego rozstrzygnięcia, ale – jak słusznie zauważył żalący – oceny dopuszczalności tegoż środka zaskarżenia dokonał w świetle art. 424¹ k.p.c. w brzmieniu nieobowiązującym w dacie wydania postanowienia, bo zmienionym z mocy ustawy z dnia 22 lipca 2010 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. Nr 155, poz. 1037), która weszła w życie w dniu 25 września 2010 r. Podane zaś w motywach postanowienia przyczyny odrzucenia skargi nie mieszczą się w katalogu zawartym w art. 424⁶ § 3 k.p.c. Odrzucenie skargi niedopuszczalnej z innych przyczyn, np. skargi wniesionej przeciwko orzeczeniu, w stosunku do którego środek ten nie przysługuje (w tym orzeczeniu, od którego wniesiono skargę kasacyjną), zastrzeżone jest do kompetencji Sądu Najwyższego.

Mając powyższe na uwadze, należało z mocy art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzec o uchyleniu zaskarżonego postanowienia. O kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym rozstrzygnięto stosownie do art. 98 § 1 i 2 k.p.c. oraz § 13 ust. 2 pkt 2 i § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).